

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 7930/21

לפני: כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט נ' סולברג
כבוד השופט ד' מינץ

העותרת: עמותת תומכי מועצת החירום הציבורית למשבר
הקורונה

נ ג ד

המשיבים: 1. ראש הממשלה
2. ממשלת ישראל
3. שר הבריאות
4. היועץ המשפטי לממשלה
5. כנסת ישראל

עתירה למתן צו על תנאי ובקשה לצו ביניים

בשם העותרת: עו"ד ריטה פרייס, עו"ד ירון דוד,
עו"ד נתנאל אלמוג, עו"ד גלעד יצחק בר-טל

בשם המשיבים 1-4: עו"ד יונתן ציון מוזס

בשם המשיבה 5: עו"ד שירה גרטנברג

פסק-דין

השופט י' עמית:

העתירה שלפנינו מופנית בעיקרה כנגד החלטת הממשלה להאריך את ההכרזה על מצב החירום בשל נגיף הקורונה.

רקע ותמצית טענות הצדדים

1. בעתירתה המקורית של העותרת שבפנינו, שהוגשה ביום 18.11.2021, ביקשה העותרת כי בית משפט זה יקבע כי ההכרזה מיום 17.10.2021 על מצב החירום בשל נגיף הקורונה בטלה.

2. העותרת הצביעה בעתירתה על כך שהכרזת מצב חירום בשל נגיף הקורונה על ידי הממשלה הובילה ל"משטר הקורונה", שבא לידי ביטוי בנקיטת אמצעים חריפים שפגעו בזכויות יסוד ובפעילות השוטפת בתחומי התרבות, החינוך והחברה, כמו גם

להגבלת השיח המקצועי ורדיפה אישית של המביעים עמדות שונות מזו של משרד הבריאות. נטען, בין היתר, כי יושמה "מדיניות אכיפה קשוחה" כלפי אזרחים בחסות "שעת חירום רפואית"; כי נתוני מחלת הקורונה מוצגים לציבור באופן מגמתי, מניפולטיבי וחלקי על מנת להצדיק את ההגבלות הפוגעניות המוטלות עליו; כי אין בנתונים הקיימים כדי לבסס הצדקה אפידמיולוגית להארכת ההכרזה על מצב חירום ולהטלת הגבלות על הציבור; כי בהתאם לאמור בחוות הדעת המקצועית מטעם מומחים בתחום, נגיף הקורונה מסוכן באופן כמעט בלעדי לקבוצות סיכון מסוימות על פי מאפיינים ידועים וכל עוד הן אינן מחוסנות, כך שלפי כל תרחיש סביר לא נשקפת סכנה לתחלואה רחבה או לקריסת מערכת הבריאות; כי לא מתקיים בהכרח קשר בין הטלת הגבלות על האוכלוסייה לבין ירידה בתחלואה; כי נתוני מצב התחלואה משתפרים בארץ ובעולם כולו, כך ששינוי עובדתי ברמת התחלואה צריך להוביל לשינוי המצב המשפטי; וכי עצם החשש מפני חדירת וריאנטים שונים של נגיף הקורונה, לא מהווה סכנה לבריאות הציבור.

עוד נטען, כי התנאים המצטברים הקבועים בסעיף 2 לחוק סמכויות מיוחדות להתמודדות עם נגיף הקורונה החדש (הוראת שעה), התש"ף-2020 (להלן: חוק הסמכויות או החוק), שעניינו הכרזה על מצב חירום, לא התקיימו בענייננו; כי אין יחס מידתי בין הנתונים העובדתיים לבין ההכרזה, ומכאן החשש שההכרזה נועדה לצורך יישומו של מתווה התחלואה השורר כיום משרד הבריאות נוטל טווח בטחון מופרז ומקריב בכך את שגרת החיים של הציבור הרחב; וכי נפלו פגמים בהליכי ההכרזה על מצב חירום כמו גם בהתקנת התקנות מכוח החוק, ואלה מוצאים את ביטויים בשימוש התכוף שעושה הממשלה בסעיף 4(ד)(א)(3) לחוק. סעיף זה מאפשר להתקין תקנות בתקופת תוקפה של הכרזה על מצב חירום מקום שבו קיימת דחיפות המחייבת זאת, ונטען כי השימוש התכוף בתקנות מכוח ההכרזה, מונע הלכה למעשה ביקורת שיפוטית ופרלמנטרית. לנוכח כל האמור, טענה העותרת כי אין כל הצדקה להארכת ההכרזה על מצב החירום בשל נגיף הקורונה, ועל כן יש להורות על ביטולה.

העותרת צירפה בתמיכה לעתירתה חוות דעת שנכתבה על ידי פרופ' צבי בנטואיץ' שתורתו-אומנותו בתחום האימונולוגיה. אל חוות הדעת הצטרפו ד"ר יפעת עבדי קורק, פרופ' אודי קימרון, פרופ' צביקה גרנות, ד"ר יואב יחזקאלי ופרופ' אשר אלחיאני (מומחים בתחומי האפידמיולוגיה, המיקרוביולוגיה, האימונולוגיה, רפואה פנימית ובריאות הציבור). בחוות הדעת, תוקפים המומחים מטעם העותרת את חוות הדעת האפידמיולוגית שהוגשה על ידי משרד הבריאות לצורך ההכרזה. על פי חוות

הדעת, אין תוחלת לסגרים ולהטלת מגבלות חמורות, מניעת חדירה של וריאנטים חדשים אינה אפשרית, ואין הצדקה לשמר את מצב החירום בשל החשש לווריאנט כזה או אחר שיביס את החיסון "כפי שלא ניתן לשמר מצב חירום מתוך חשש לצונאמי, רעידת אדמה או מלחמה".

3. בתגובתם המקדמית של המשיבים 1-4 – משיבי הממשלה – אליה הצטרפה המשיבה 5 – הכנסת (להלן יחד: המשיבים), נטען כי דין העתירה להידחות על הסף, בין היתר, בשל היעדר עילה והיעדר פגם פרוצדורלי בהליך ההכרזה. נטען, כי מבחינה פרוצדורלית לא נפל פגם בהליך קבלת ההחלטה על הארכת מצב החירום והוא נעשה בהתאם לחוק. כך, להצעת ההחלטה צורפה חוות דעת אפידמיולוגית מטעם סגנית ראש שירותי בריאות הציבור במשרד הבריאות שכללה הערכת סיכון עדכנית. בחוות הדעת הומלץ על הארכת מצב החירום עד ליום 23.12.2021, ועל בסיס האמור בה החליטה הממשלה ביום 17.10.2021 על הארכת ההכרזה על מצב החירום. החלטת הממשלה אושרה בוועדת החוקה, חוק ומשפט (להלן: הוועדה או ועדת החוקה) ביום 24.10.2021. נטען כי לנציג העותרת ניתנה האפשרות להשמיע את עמדתו, שאף זכתה להתייחסות חברי הוועדה במהלך הדיון. מכאן, שלא נפל כל פגם בהליך הארכת ההכרזה על מצב החירום, ובוודאי לא פגם שיצדיק התערבות מצד בית המשפט.

המשיבים טענו כי בעתירה הועלו ערב רב של טענות, לא רק כלפי הארכת ההכרזה על מצב חירום, אלא גם כנגד סמכויות המוקנות לממשלה מכוח חוק הסמכויות ומכוח קיומו של מצב חירום, בניגוד לחקיקה ראשית שכבר אושרה כחוקתית על ידי בית משפט זה. צוין, כי ביום 29.11.2021 חוקקה הכנסת את חוק סמכויות מיוחדות להתמודדות עם נגיף הקורונה החדש (הוראת שעה) (תיקון מס' 10), התשפ"ב-2021, אשר האריך את תוקף חוק הסמכויות עד ליום 31.1.2022, וזאת בין היתר, על מנת שהוועדה תוכל לקיים דיון מקיף וממצה שיטייב את איכות הפיקוח הפרלמנטרי ואת התפיסה הכללית של מצב חירום, ומשום כך מקומן של טענות אלו להישמע בפני המחוקק ולא בפני בית המשפט, וגם מטעם זה יש לדחות את העתירה.

לגופם של דברים טענו המשיבים כי ההתפתחויות האחרונות מעידות על סבירות ההחלטה להאריך את ההכרזה על מצב חירום, שעה שהתגלה בישראל זן נוסף של נגיף הקורונה בשם B.1.1.529 (להלן: זן האומיקרון), שארגון הבריאות העולמי מתייחס אליו כזן מדאיג המכיל מוטציות רבות, ושבעקבות התפשטותו ברחבי העולם הוחלט בממשלה על שורת צעדים, ביניהם התקנת תקנות נוספות מכוח חוק הסמכויות. נטען, כי אלמלא קיומו של מצב חירום לא הייתה בידי הממשלה היכולת לפעול בצורה מהירה ואפקטיבית

לצורך מניעת התפשטות הנגיף, ומבחינה מהותית ההכרזה על הארכת מצב החירום היא סבירה ולא מגלה עילה להתערבות.

4. בתשובתה לתגובתם המקדמית של המשיבים, צירפה העותרת חוות דעת משלימה של פרופ' בנטואיץ'. העותרת טענה, בין היתר, כי המשיבים לא הפריכו את הטענות העובדתיות העומדות בבסיס העתירה אלא העלו טענות בעלמא שאינן נטועות במציאות העובדתית, ושלא די בהן על מנת לפגוע בזכויות יסוד. העותרת מתייחסת בתשובתה לעובדה שבעת קבלת ההחלטה על הארכת ההכרזה על מצב חירום לא היה ידוע עדיין על זן האומיקרון שאף לא שינה את המצב לרעה, כך שאם יתברר כי הוא מדבק יותר ומזיק פחות "יש לברך על כך שהגיע 'ודחק מהשוק' וריאנטים קשים ממנו". כמו כן נטען כי בתי החולים ומערכת הרפואה אינם מצויים בעומס חריג שעלול להוביל לקריסתם, ומשכך לא מתקיימים תנאי סעיף 2 לחוק הסמכויות, ועל כן ההחלטה על מצב החירום התקבלה בחוסר סמכות ודינה בטלות. עוד נטען כי כמות החולים במצב קשה עומדת על פחות ממאה, כך שאין הצדקה להכרזה על מצב חירום, והחלתו על כלל הציבור בהיעדר סיכון ממשי נעשית בחוסר סמכות. לעמדת העותרת, ההכרזה מאפשרת מתן סמכויות נרחבות בידי הממשלה, שמנוצלות שוב ושוב לצורך התקנת תקנות שפוגעות בזכויות יסוד, ומכאן ההצדקה לביטולה. לשיטת העותרת, ניתן למצוא פתרונות מידתיים יותר לחלק מן ההגבלות המוטלות כיום, שיאזנו בין האינטרס הרפואי-ציבורי לבין הצורך להגן מפגיעה בזכויות יסוד. לסיכום, חזרה העותרת על בקשתה להוציא צו על תנאי ולהורות על קיומו של דיון דחוף בעתירה.

5. כשבוע לאחר הגשת תשובתה ולנוכח הארכת ההכרזה על מצב חירום מיום 14.12.2021 (להלן: ההכרזה העדכנית), הגישה העותרת בקשה לתיקון עתירתה, כך שתחיל את כלל טיעוני הצדדים גם על ההכרזה העדכנית שתוקפה הוא עד ליום 20.2.2022 או עד לסיום תוקפו של חוק הסמכויות (הקבוע נכון למועד זה ליום 31.1.2022), לפי המוקדם. לעמדת העותרת, הנתונים העובדתיים בבסיס העתירה נותרו כמות שהם אף ביחס לזן האומיקרון, וגם בהליך ההכרזה העדכנית נפלו פגמים מהותיים המצדיקים את ביטולה. זאת, מאחר שבדיון בוועדה לא נכחו חברי כנסת מלבד יושב ראש הוועדה, ולא הוצגו בו עמדות מלבד עמדת נציגת משרד הבריאות, כך שהחלטת הוועדה אינה בבחינת פיקוח פרלמנטרי כדבעי.

6. בתגובתם לבקשה לתיקון העתירה טענו המשיבים כי לכאורה מדובר בעתירה שהתייתה כך שיש מקום למחיקתה, אך מכל מקום, האמור בתגובתם המקדמית נכון גם ביחס להכרזה העדכנית. הכנסת טענה כי לא נפל כל פגם בדיון שהתנהל בוועדה ביום

14.12.2021. במהלך הדיון נציגת משרד הבריאות הציגה בהרחבה את התשתית העובדתית שעל בסיסה התקבלה ההחלטה, הסבירה כי לנוכח התפשטות זן האומיקרון יש להותיר על כנן את הסמכויות המוקנות לממשלה מכוח חוק הסמכויות, והשיבה על השאלות שהפנה אליה יושב ראש הוועדה. הגם שבישיבה זו נכח יושב ראש הוועדה בלבד, יש לראות את הדיון הפרטני בהקשר הרחב שבו הוועדה מקיימת בשבועות האחרונים לפחות שני דיונים בשבוע, בהשתתפות חברי כנסת וגורמים חיצוניים. בשורה התחתונה, נטען כי הוועדה מפקחת בצורה הדוקה על ההסדרים השונים אותם קובעת הממשלה מכוח חוק הסמכויות.

דיון והכרעה

7. לאחר עיון בעתירה, בתגובתם המקדמית של המשיבים, בתשובת העותרת, בבקשה לתיקון העתירה ובתגובות לה, הגעתי לכלל מסקנה כי דינה של העתירה להידחות בהיעדר עילה להתערבות.

8. כמפורט לעיל, בעתירה מועלות מגוון טענות במישורים שונים ביחס להארכת ההכרזה על מצב חירום בשל נגיף הקורונה: במישור הפרוצדורלי הנוגע להליך הארכת ההכרזה; במישור המהותי של תנאי ההכרזה; ובמישור השימוש בסמכויות שהחוק הקנה לממשלה. מדובר בטענות שונות, חלקן טענות כלליות, שלהן סעדים שונים, אשר אין הצדקה לדון בהם בכפיפה אחת, גם אם מדובר בנושא בעל אופי דומה. די בכך על מנת לדחות את העתירה על הסף (ראו בג"ץ 3759/13 אדעיס נ' ועדת המשנה לפיקוח על הבניה, פסקה 11 (30.4.2014); בג"ץ 9019/17 מוסא נ' שר הביטחון (21.11.2017); בג"ץ 5682/20 קוביצקי נ' שר הפנים, פסקאות 13 ו-15 (9.9.2020); בג"ץ 6916/20 "אזרחים כותבים חוקה", "משמר האזרחים", "הזמן לשינוי" ו-"ערבים זה לזה" – התארגנויות אזרחיות לא מאוגדות נ' משטרת ישראל, פסקה 9 (17.11.2020)). יחד עם זאת, ובשל חשיבות הנושא, מצאתי להידרש לעיקרי הטענות הנוגעות להחלטה על הארכת ההכרזה על מצב חירום.

9. ההכרזה על מצב חירום היא סמכות המוקנית לממשלה מפורשות בחוק הסמכויות, שאף צלח את מבחני הביקורת השיפוטית של בית משפט זה (ראו בג"ץ 5469/20 אחריות לאומית – ישראל הבית שלי נ' ממשלת ישראל (4.4.2021)). בחוק נקבע כי סמכות ההכרזה הראשונית על מצב חירום נתונה לממשלה ללא צורך באישור מראש של הכנסת לכך, אולם הארכת תוקפה של ההכרזה הותנתה באישור מראש של ועדת החוקה.

הסעיף המסדיר את תנאי ההכרזה על מצב חירום בשל נגיף הקורונה ושלביה

קובע כך:

הכרזה על מצב חירום בשל נגיף הקורונה

2. (א) שוכנעה הממשלה כי יש סיכון ממשי להתפשטות רחבה של נגיף הקורונה ולפגיעה משמעותית בבריאות הציבור ובשל כך מתחייב לנקוט פעולות מכוח הסמכויות הקבועות בחוק זה, רשאית היא להכריז על מצב חירום בשל נגיף הקורונה; לא תכריז הממשלה כאמור אלא לאחר שהובאו בפניה עמדת שר הבריאות וחוות דעת מקצועית מטעם משרד הבריאות בעניין.

(ב) [...]

(ג) [...]

(ד) (1) הכרזה על מצב חירום בשל נגיף הקורונה תעמוד בתוקפה לתקופה שתיקבע בה בהתחשב בהתפשטות הצפויה של נגיף הקורונה בישראל, ושלא תעלה על 45 ימים;

(2) הממשלה רשאית, לאחר שקיבלה את אישור ועדת החוקה, להאריך את תוקפה של ההכרזה לתקופות נוספות שלא יעלו על 60 ימים כל אחת;

(3) בקשה להארכת הכרזה על מצב החירום תובא בפני ועדת החוקה לפחות חמישה ימים לפני תום תקופת ההכרזה;

(4) לא קיבלה ועדת החוקה החלטה עד תום תקופת ההכרזה, יביא יושב ראש הכנסת את הבקשה האמורה להצבעה בכנסת בהקדם האפשרי, ולכל המאוחר עד תום שבעה ימים מתום תקופת ההכרזה, וההכרזה תוארך עד תום התקופה האמורה או עד למועד ההצבעה בכנסת, לפי המוקדם.

אציין כי מאז חקיקת חוק הסמכויות, הוארך תוקפה של ההכרזה בדבר מצב

חירום תשע פעמים (כולל ההכרזה העדכנית), בכל פעם ל-60 יום.

מכאן, שהסמכות להורות על הארכת הכרזה על מצב חירום נתונה לממשלה,

וענייננו בשאלה אם השימוש בסמכות זו נעשה כדין בנסיבות העניין.

10. במישור הפרוצדורלי, מקובלת עליי עמדת המשיבים כי הכרזת הממשלה מיום

17.10.2021, כפי שאושרה על ידי הוועדה ביום 24.10.2021, נעשתה בהתאם להוראות

החוק, תוך שעמדת נציג העותרת הושמעה בוועדה וזכתה להתייחסות החברים בה. אף

לא מצאתי ממש בטענות הנוגעות להכרזה העדכנית מיום 12.12.2021, שאושרה על ידי

הוועדה ביום 14.12.2021.

אישור הוועדה ניתן אמנם בנוכחותו של יושב ראש הוועדה לבדו, ועל כך יש להצר. לטעמי, ראוי היה שהחלטה על הארכת הכרזה על מצב חירום תתקבל בפורום נכבד של חברי הוועדה, באופן שיהלום את התפקיד הייחודי שייעד לה המחוקק כגוף הפרלמנטרי המפקח על הארכת ההכרזה. ברם, חוק הסמכויות לא קבע קוורום כלשהו שנדרש בוועדה לשם קבלת אישורה, והעותרת אף לא טענה כי נדרש קוורום כלשהו לשם קבלת החלטה בוועדה. מכל מקום, מקובלת עליי עמדת הכנסת כי יש לבחון את הפיקוח הפרלמנטרי בהקשר הרחב שבו מתנהלים דיוני הוועדה, לרבות: תכיפות התכנסות הוועדה, פעמיים בשבוע; זימונם ושמיעתם של גורמים חיצוניים שונים; אופן ניהול הדיון עצמו, שבו השמיעה נציגת משרד הבריאות את עמדתה והשיבה לשאלות יושב ראש הוועדה. מכל אלה, ניתן ללמוד על טיב עבודת הפיקוח של הוועדה בכללותה.

בהקשר זה, אפנה לדברי יושב ראש הוועדה, חבר הכנסת קריב, בפתח הדיון

בוועדה מיום 14.12.2021, לפיהם:

“הארכת ההכרזה על מצב חירום כמובן נשענת על תמונת המצב הבריאותית האפידמיולוגית. קיבלנו בימים האחרונים נתונים שונים שהתמקדו באיום החדש של וריאנט האומיקרון אבל צריך להזכיר שזה לא האתגר היחיד בתחום הקורונה שאנחנו מתמודדים אתו. אני גם אזכיר שאנחנו נמצאים כבר בתוך הדיון המהותי בהצעת החוק הממשלתית להארכת התוקף של חוק הקורונה, ובתוך הדיון הזה אנחנו גם כבר עמדנו על זה שאנחנו ננסה קצת לטייב את השימוש במושג הזה 'מצב חירום' ולראות האם אנחנו לא צריכים לאפשר הגדרה של מספר דרגות בהתמודדות שלנו המשותפת עם נגיף הקורונה, ולגזור בעבור כל דרגה את היקף הסמכויות המיוחדות של הממשלה. אבל כרגע אין לנו את שנותן לנו החוק וזה המצב הבינארי של מצב חירום או מצב של שגרה” (שידורי ועדת החוקה, חוק ומשפט, הכנסת ה-24 (אתר הכנסת, 14.12.2021)).

הדברים האמורים מתכתבים היטב עם תגובת המשיבים לפיה יש לראות את פעילות הוועדה בהקשר הרחב, שבו כחלק מתפקידה היא כבר עוסקת בבחינה מהותית של הצעת החוק להארכת תוקפו של חוק הסמכויות. לא למותר להזכיר כי ענייננו בחקיקת חירום שקיבלה את אישורה של אחת מוועדות הכנסת, ומתחם ההתערבות השיפוטית מצומצם אף יותר (ראו בג”ץ 8136/20 י.ג. היכלי מלכות נ’ ממשלת ישראל, פסקה 8 (8.12.2020); בג”ץ 5322/21 כספי נ’ ממשלת ישראל, פסקה 10 (14.9.2021); בג”ץ

5822/21 המגן לחופש הפרט ע"ר נ' מנכ"ל משרד הבריאות, פסקה 3 (26.8.2021) (להלן: עניין המגן לחופש הפרט); בג"ץ 5584/21 לירן-שקד נ' משרד הבריאות, פסקה 5 (17.8.2021) (להלן: עניין לירן-שקד)).

11. במישור המהותי ולגופה של עתירה.

מגפת הקורונה מצויה עמנו זה קרוב לשנתיים ימים, ומועד דעיכתה טרם נראה באופן. במציאות זו של התפרצויות זנים נוספים חדשות לבקרים ושל תמורות ושינויים במספר הנדבקים והחולים במצב קשה בגלי התחלואה השונים, ביקש המחוקק ליתן בידי הממשלה כלים אפקטיביים ומהירים להתמודדות עם הנגיף. במקרה דנן, הגורמים הרפואיים-מקצועיים במשרד הבריאות הגיעו לכלל מסקנה כי יש הצדקה ממשית להארכת ההכרזה על מצב חירום, וזאת הן ביחס להכרזה מיום 24.10.2021, בטרם נודע על זן האומיקרון ועל קצב התפשטותו, והן ביחס להכרזה העדכנית מיום 14.12.2021, לאחר שנודע דבר התפרצותו במדינה. ענייננו במצב דברים דינמי, המשתנה במהירות, מה שמצריך קבלת החלטות עדכניות ותכופות. בישראל, כמו בכל העולם, גל תחלואה רודף גל תחלואה, וריאנט אוחד בעקבו של וריאנט אחר, חיסון מצטרף לחיסון קודם, קבוצות המתחסנים הולכות ומתרחבות, צבעי המדינות משתנים במהירות ומדינה שהייתה ירוקה אך לפני זמן קצר נצבעת לפתע באדום. גם בתוך ישראל ערים משנות את צבען ועיר כתומה הולכת ומסמיקה עד שהיא נצבעת באדום, חוזרת לכתום, לצהוב ולירוק וחוזר חלילה, וגם התווים משנים את צבעם מתו סגול לתו ירוק. איננו צריכים להרחיק עדותנו והעתירה דנן אך תוכיח. עוד זה מדבר וזה (זן האומיקרון) בא, ובקשתה של העותרת לתקן ולעדכן את עתירתה מדברת בעד עצמה ומצביעה על קצב האירועים.

12. הלכה למעשה, העותרת מבקשת מבית המשפט לבכר דווקא את עמדת המומחים מטעמה, שכבודם במקומו מונח, על פני עמדת גורמי המקצוע במשרד הבריאות. ברם, התערבותו של בית משפט זה בשיקול דעת רפואי-מקצועי תיעשה רק מקום שנפל פגם היורד לשורש העניין כדוגמת שיקולים זרים או אי סבירות קיצונית (ראו, בהקשר הקורונה: עניין כספי, שם; עניין המגן לחופש הפרט, שם; בג"ץ 7358/21 שרף נ' ראש הממשלה (14.12.2021); בג"ץ 6949/21 טנטורי נ' מדינת ישראל-ממשלת ישראל (19.12.2021); בג"ץ 7174/20 ישראל חופשית נ' משרד הבריאות (27.10.2020); בג"ץ 5502/21 חורי נ' השר לביטחון פנים (7.10.2021); בג"ץ 4341/21 פיינשטיין נ' שר הבריאות (4.7.2021); בג"ץ 6939/20 עידן מרכז דימונה בע"מ נ' ממשלת ישראל (2.2.2021); בג"ץ 8691/20 ארגמן נ' מנכ"ל משרד הבריאות (11.1.2021); בג"ץ 2931/20

באמונתו יחיה נ' ממשלת ישראל (10.5.2020); בג"ץ 2435/20 לוונטה נ' ראש הממשלה (7.4.2020); בג"ץ 2589/20 לשכת רואי חשבון בישראל נ' ממשלת ישראל (30.4.2020).

גם אם לשיטת העותרת, מומחי משרד הבריאות נוקטים גישה של זהירות יתר תוך היאחזות במודלים מחמירים, בוודאי שאין בכך כדי לסתור את חזקת תקינות הפעולה המינהלית, כטענת העותרת. אל מול הנתונים שמציגה העותרת "קיימים נתונים רבים אחרים ורלוונטיים שלהם ניתנת פרשנות מקצועית-רפואית שמובילה למסקנות אחרות, ומובן כי גורמי המקצוע, הממשלה והכנסת רשאים להסתמך בהחלטתם עליהם" (עניין לירן-שקד, פסקה 6). ענייננו בשורה של שיקולים רפואיים-מדעיים, המערכים תחומים שונים – וירולוגיה, אפידמיולוגיה, אימונולוגיה, ביולוגיה בסיסית, בריאות הציבור, ניהול מערכות רפואיות, סטטיסטיקה, כלכלה, פסיכולוגיה של ההמונים ועוד. לא יפלא כי למומחים שונים בתחומים שונים יש דעות שונות, אך לא עלינו המלאכה להכריע לגופן של מחלוקות בתחומים מקצועיים אלה, והאחריות היא על גורמי המקצוע ברשות המבצעת.

13. אכן, יש ממש בטענת העותרת כי צעדים שונים שנקטו, וכנראה גם ינקטו בעתיד, פוגעים בזכויות יסוד, וכבר נזדמן לי לעמוד על "מכות מצרים" החוקתיות שניחתו על הציבור בעקבות מגפת הקורונה (בג"ץ 1107/21 שמש נ' ראש הממשלה, פסקה 1 לפסק דיני (17.3.2021)). כאמור, מגפת הקורונה מלווה אותנו מזה כשנתיים והכחדתה, או גוויעתה מאליה, אינה נראית עדיין באופק. המלחמה בנגיף הקורונה מצריכה מבט רחב בהיבט של בריאות הציבור, וגם תוך כדי המלחמה בנגיף אין להסיט את המבט מבעיות הבריאות "הרגילות" הנפוצות בקרב הציבור – החל ממחלות כרוניות וכלה בבעיות נפשיות וכל סוגי התחלואה שביניהם. הממשלה נדרשת להלך בזהירות בין הסקילה לבין הכריבדיס, בין השמירה על בריאות הציבור במובן הרחב, לבין השמירה על זכויות היסוד של האזרח, הכלכלה ואיכות החיים, והכל על בסיס מסד נתונים עדכני ושקוף ותוך בחינה מתמדת של עקרון המידתיות. מכאן חשיבות הפיקוח הפרלמנטרי והביקורת השיפוטית, שהרי גם כשנגיף הקורונה מתהלך ברחובותינו המוזות אינן שותקות והביקורת הפרלמנטרית והשיפוטית אינן נאלמות דום" (בג"ץ 2491/20 המנהל הקהילתי רמות אלון נ' ממשלת ישראל, פסקה 1 לפסק דיני (14.4.2020)).

14. לנוכח הדינמיות של המגפה אשר משנה את פניה מעת לעת, ביטול ההכרזה מותיר את הממשלה ללא כלים אפקטיביים להתמודדות מהירה במצבים משתנים אל מול הנגיף. מכל מקום, ענייננו בחקיקה ראשית שכאמור, כבר צלחה את הביקורת החוקתית. לכך יש להוסיף כי תוקפו של חוק הסמכויות בנוסחו הנוכחי הוארך עד ליום 31.1.2022,

בין היתר, כדי לאפשר לוועדה לקיים דיון מעמיק ומקיף בהסדרים ובאיזונים הכלולים בו לצד שמיעת גורמים רלוונטיים. משאלו פני הדברים, עומד לרשות העותרת והמומחים מטעמה מסלול חלופי על מנת לשטוח טענותיהם, כפי שציין זאת השופט נ' סולברג בעניין כספי:

" [...] הזירה המתאימה להעלאת טענות מעין אלה, היא ועדת החוקה של הכנסת, אשר אמורה לאשר את התקנות הרלבנטיות, לאחר בחינת מכלול העובדות והנתונים; לא בית המשפט. לעותרים נתונה האפשרות לפרוס את משנתם לפני ועדת החוקה של הכנסת, ולנסות לשכנע כי הצדק עמם, וכי יש לקבל את עמדתם-שלהם, חלף עמדת משרד הבריאות. כך או כך, ההליך השיפוטי איננו הזירה המתאימה לדיון זה, הנוגע בעניינים בריאותיים-מקצועיים, ולא בשאלות מתחום המשפט המינהלי והחוקתי" (עניין כספי, פסקה 11).

15. בנסיבות אלו, ולנוכח כל האמור לעיל, הרי שדין טענות העותרת ביחס להארכת תוקפה של ההכרזה על מצב החירום הן מיום 24.10.2021 והן מיום 14.12.2021 להידחות.

סוף דבר, שהעתירה נדחית.

ניתן היום, כ"ו בטבת התשפ"ב (30.12.2021).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט